

STORTINGET

Representantforslag 24 S

(2019–2020)

fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Torleif Hamre

Dokument 8:24 S (2019–2020)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Torleif Hamre om å sikre grunnleggende menneskerettigheter og kompetansebaserte bemanningsnormer i eldreomsorgen og andre kommunale omsorgstilbud

Til Stortinget

Bakgrunn

Det har lenge vært kjent at eldre over 65 år er utsatt for vold i Norge, både på institusjon og hjemme. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) publiserte i desember 2017 en undersøkelse som indikerer at rundt 65 000 eldre over 65 år er utsatt for vold i Norge. Dette er alarmerende høye tall, som det krever systematisk arbeid å få redusert.

Vold og krenkelser mot ansatte på aldersinstitusjoner, i de hjemmebaserte tjenestene og i andre kommunale omsorgstilbud er et omfattende problem. Sist ute er Aftenposten med en omfattende gjennomgang av vold mot eldre og ansatte i institusjon. Tallene som kommer fram der, er alarmerende. Basert på innmeldte avvik fra institusjonene har Aftenposten kommet fram til at 13 000 av disse handler om vold og trusler. Svært mange av disse er rettet mot de ansatte. I tillegg kommer alle hendelsene som ikke blir rapportert.

Behovet for en helhetlig oversikt og nødvendige tiltak er stort. I dette representantforslaget fremmes det derfor forslag om en kartlegging av menneskerettssituasjonen, bemanningsnorm og kompetansehevede tiltak.

Det er en rekke ganger foreslått for Stortinget at det skal lages en kartlegging av menneskerettighetssituasjonen på norske sykehjem og i hjemmetjenesten, der også beboere og brukere selv, og deres pårørende, er kilder. Eldre- og folkehelseministeren svarte helse- og omsorgskomiteen om manglende kunnskap om vold mot eldre 22. mars 2018, i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:146 S (2017–2018). Der kommer det fram at ministeren ser alvorlig på at forskning på overgrep i sykehjem er svært begrenset. Likevel mangler fortsatt både kartlegging og tiltak.

Nasjonalforeningen for folkehelsen har i tidligere innspill til helse- og omsorgskomiteen pekt på at særlig mennesker med demensdiagnose har en særlig sårbarhet og risiko for rettighetskrenkelser, fordi sykdommen blant annet rammer kommunikasjonsferdigheter og fører til avhengighet av andres hjelp. I arbeidet med denne gruppen kan også ansatte bli utsatt for voldelig adferd.

Et resultat av manglende bemanning og stadig flere eldre med omfattende omsorgsbehov er at ansatte ser seg nødt til å dele ut vanedannende angst- og sovemedisin til beboere. I en undersøkelse gjort av sykepleien.no i 2018 svarer så mange som en av tre at de månedlig eller oftere har delt ut vanedannende medisiner på grunn av tidsnød eller ressursmangel, i stedet for andre tiltak som ville vært mer hensiktsmessige.

Forsvarlig grunnbemanning og rett til faste og hele stillinger er avgjørende for å bedre situasjonen i eldreomsorgen. Nok folk på jobb, med kompetanse og erfaring på sitt felt, vil gjøre at det er mulig å sikre en tryggere situasjon for både ansatte, beboere og brukere av tjenestene. Det er på høy tid å innføre en kvalitetsbasert bemanningsnorm i eldreomsorgen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen snarest mulig igangsette en kartlegging av menneskerettighetssituasjonen på norske sykehjem, i hjemmetjenesten og den øvrige kommunale omsorgstjenesten, der også beboere og brukere selv, og deres pårørende, er kil-

der. Regjeringen bes rapportere til Stortinget på egnet måte.

2. Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med et forslag om nødvendige kompetansehevende tiltak for ansatte og ledere i eldreomsorgen som kan forebygge og redusere vold og overgrep mot eldre og ansatte i eldreomsorgen.
3. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med ansattes organisasjoner utrede og foreslå kvalitets- og kompetansebaserte bemanningsnormer i eldreomsorgen.

6. desember 2019

Karin Andersen

Torleif Hamre